

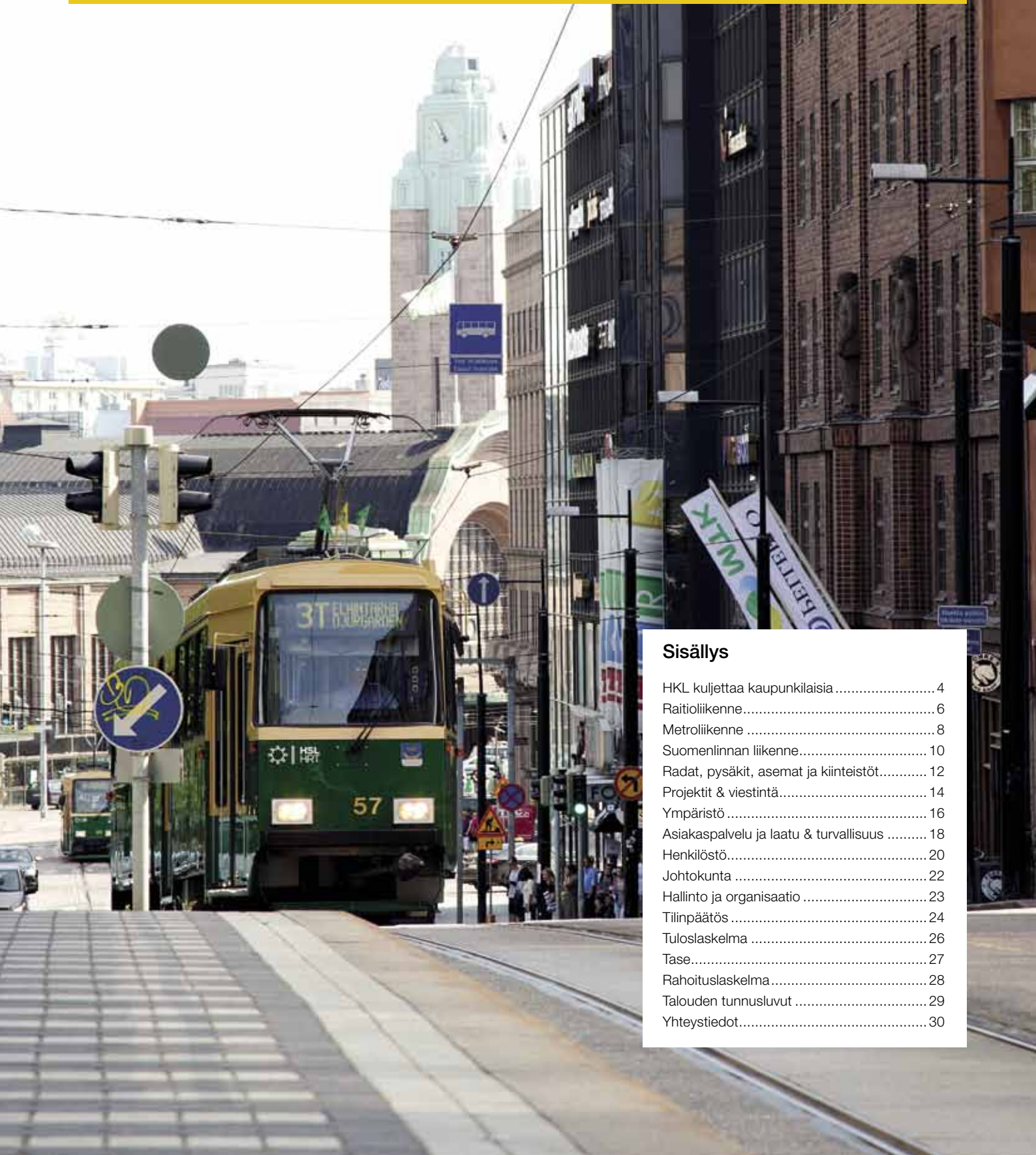
Toimintakertomus vuodelta 2011

Suomi

HKL edistää Helsingin seudun toimivuutta, elinvoimaa ja viihtyisyyttä tuottamalla ympäristöystävällisiä ja laadukkaita liikennepalveluita.

- Helsingissä tehdään vuodessa noin 238 miljoonaa joukkoliikennematkaa. Matkustajista 116,9 miljoonaa kulkee HKL:n kyydissä: raitiovaunulla, metrolla ja Suomenlinnan lautalla.
- Liikennöinnin lisäksi HKL omistaa Helsingin joukkoliikenneinfran ja vastaa sen kunnossapidosta.
- Raitioratoja on 95 kilometriä ja metrorataa 21 kilometriä. Raitiovaunupysäkkejä on 271 ja metroasemia 17.
- HKL:n liikevaihto vuonna 2011 oli 135,4 miljoonaa euroa.
- HKL:n henkilöstön määrä oli vuonna 2011 keskimäärin 1016.

Sisällys

HKL kuljettaa kaupunkilaisia	4
Raitoliikenne.....	6
Metrolinno.....	8
Suomenlinnan liikenne.....	10
Radat, pysäkit, asemat ja kiinteistöt.....	12
Projektit & viestintä.....	14
Ympäristö	16
Asiakaspalvelu ja laatu & turvallisuus	18
Henkilöstö.....	20
Johtokunta	22
Hallinto ja organisaatio	23
Tilinpäätös	24
Tuloslaskelma	26
Tase.....	27
Rahoituslaskelma.....	28
Talouden tunnusluvut	29
Yhteystiedot.....	30

Kysynnän kasvun vuosi

TOIMINTAVUODEN AIKANA yhteistyömuodot Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän kanssa löysivät muotonsa ja HKL:n rooli liikenteen tuottajana vakiintui. HKL on muuntunut raitio- ja metrol liikenteen tuottajaksi, joka vastaa myös Helsingin raideinfran omistamisesta, ylläpitämisestä ja kehittämisestä.

Vuosi 2011 oli kysynnän kasvun vuosi. Helsingissä tehtyjen joukkoliikennematkojen määrä nousi 3,2 prosentilla 218,2 miljoonaan matkaan. HKL kuljetti matkustajista yli puolet, yhteensä 116,8 miljoonaa. Metrol iikenteessä kasvu oli voimakkainta ja metron matkustajamäärä kasvoi 7,7 prosentilla. Myös Suomenlinnan matkustajamäärä kasvoi reippaasti eli viidellä prosentilla. Raitiol iikenteessä kysyntä sen sijaan laski 1,5 prosentilla. Kysynnän muutoksiin vaikutti osaltaan se, että vuoden 2010 tammi-helmikuussa Rautatientorin metroasema oli vielä suljettuna.

Asiakastytyväisyydessä saavutettiin hyviä tuloksia. Raitiol iikenteessä asiakasarvosana liikennöitsijän palvelusta nousi 3,86:sta 3,87:ään. Metrol iikenteessä arvosana hieman laski mutta pysyi kuitenkin liikennemuodoista korkeimpana ja oli 4,01. Mainittakoon, että muissa joukkoliikennemuodoissa liikennöitsijäarvosanat jäivät kauas HKL:n saamien arvosanojen taakse: bussiliikenteessä vastaava arvosana oli 3,72 ja junaliikenteessä 3,64.

Liikennöinnin luotettavuus oli edelleen korkealla tasolla. Raitiol iikenne ajoi tuottamistaan vuoroista 98,75 prosenttia. Tulos on tyydyttävä mutta ei erinomainen. Sen sijaan metrol iikenteen luotettavuutta voidaan pitää erinomaisena, suunnitelluista lähdistä ajettiin 99,94 prosenttia.

HKL:N TOIMINTAA on viimeisten vuosien aikana sävyttänyt investointien kasvava määrä. Valtaosa investoinneista on sujunut suunnitelmien mukaisesti. Keskustelun kuitenkin herättää, kun joku investointi ei suju. Toimintavuoden aikana keskustelua – ja aiheesta kylläkin – aiheuttivat alkuvuodesta Kulosaaren aseman pitkittynyt peruskorjaaminen ja lopuvuodesta metron automatisointi.

Kulosaaren asema otettiin peruskorjauksen jälkeen rajoitetusti käyttöön kesäkuussa ja lopullisesti asema valmistui syyskuussa. Lopputulos on hieno, mutta valitettavaa on se, että kulosaarelaiset joutuivat olemaan ilman metroa usean kuukauden suunniteltua pidempään. Peruskorjauksesta saadut kokemukset heijastuvat eittämättä seuraavien rakennushankkeiden toteutus suunnitteluun ja toteutukseen.

Metron kulunvalvonnan uusimisen ongelmat alkoivat realisoitua toimintavuoden kesällä. Tuolloin toimittaja Siemens ehdotti, että esiin nousseet vaikeudet, jotka liittyivät lähinnä vanhojen junien täysautomaation ongelmiin, voitai-

siin ratkaista toteuttamalla ns. puoliautomaattinen metro. Siinä junat kulkevat automaattisesti, mutta junissa on kuljettaja varmistamassa liikennöinnin turvallisuuden erityisesti poikkeustilanteissa. Loppuvuoden aikana tästä ratkaisusta neuvoteltiin. Tammikuussa 2012 allekirjoitettiin neuvottelumuistio, jolla sovittiin, että HKL ja Siemens neuvottelevat puoliautomaattisesta ratkaisusta. Neuvotteluissa ei saavutettu yhteisymmärrystä asetettuun määräaikaan 30.3.2012 mennessä.

Muista isoista investoinneista mainittakoon toimintavuoden aikana valmistuneet Herttoniemen valvomorakennus ja Vuosaaren huoltoraide. Viime vuonna käynnissä olleita mutta edelleen jatkuvia hankkeita ovat Katajanokan terminaali, metrovarikon laajennustyöt, metrovaunujen hankinta, Jätkäsaaren raitioratojen rakentaminen sekä Länsimetro Oy:n toteuttama, mutta kiinteästi HKL:n toimintaan liittyvä Länsimetro. Nämä kaikki ovat metrovaunujen hankintaa lukuun ottamatta edenneet hyvin suunnitelluissa aikatauluissa ja suunnitelluissa kustannusraameissa.

TOIMINTAVUODEN AIKANA käynnistyneistä investoinneista hyvin kauaskantoinen ja merkittävä investointi on uusien raitiovaunujen hankinta. Sopimus toimittaja Transtech Oy:n kanssa solmittiin toimintavuoden alkupuolella. Hanke on edennyt hyvin ja tällä hetkellä suunnitteluratkaisut on saatettu päätökseen ja ensimmäinen vaunu on jo rakenteilla. Vaunun on tarkoitus tulla koeliikenteeseen Helsinkiin alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti keväällä 2013.

TALOUDELLISESTI TOIMINTAVUOSI sujui erittäin suotuisasti. Liikevaihto kasvoi 135,4 miljoonaan euroon (vuonna 2010 129,1 miljoonaa euroa). Kokonaisuudessaan HKL:n tulot kasvoivat 2,8 prosentilla yhteensä 159,8 miljoonaan euroon. Kun kulut kasvoivat vain 1,9 prosentilla 152,6 miljoonaan euroon, parani tulos rahoitusserien jälkeen 5,6 miljoonasta eurosta 7,2 miljoonaan euroon. Budjetoitu tulos ylitettiin reippaasti 5,5 miljoonalla eurolla.

HKL:n perustuotanto ja talous ovat kunnossa. Suurien projektien toteuttaminen onnistuneesti edellyttää kuitenkin entistä suurempia ponnisteluja. HKL:ssä on vahva ammattitaito, tekemisen henki ja halu onnistua. Näillä eväillä me täytämme meihin kohdistuvat suuret vaatimukset niin tänään kuin tulevaisuudessakin.

MATTI LAHDENRANTA
TOIMITUSJOHTAJA

HKL kuljettaa kaupunkilaisia

Helsingin kaupungin alueella vuonna 2011 tehdyistä noin 238 miljoonasta joukkoliikennematkasta noin puolet tehtiin HKL:n kyydissä eli raitio- tai metroliikenteellä tai Suomenlinnan lautalla. Tämä tekee HKL:stä Helsingin ylivoimaisesti suurimman joukkoliikenneoperaattorin.

HELSINGIN SEUDULLA tehtiin vuonna 2011 yhteensä 335,9 miljoonaa matkaa. Matkoista 71 prosenttia eli 237,9 miljoonaa tehtiin Helsingissä (sisältää seutubusseilla ja lähijunilla tehdyt Helsingin sisäiset matkat) ja 61 prosenttia eli 205,3 miljoonaa Helsingin sisäisesä liikenteessä (bussit, raitiovaunut, metro, lautta).

Helsingin seudun joukkoliikenteen järjestämisestä vastaa Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä (HSL). HKL tuottaa operaattorina raitio-, metro- ja lauttaliikennepalvelut. Liikenteen tuottaminen perustuu pitkäaikaisiin, raitio- ja metroliikenteen osalta vuosille 2010 – 2024 ja lauttaliikenteen osalta vuosille 2010 – 2017 solmittuihin liikennöintisopimuksiin.

HKL omistaa liikennöintikaluston sekä tarvitsemansa varikot. Näiden kustannukset katetaan liikennöinnistä saatavilla korvauksilla. Vuonna 2011 HKL kuljetti 116,9 milj. matkustajaa, joka on 34,8 prosenttia koko seudun matkustajista.

JOUKKOLIIKENNEINFRAN OMISTAJANA

HKL vastaa raitio- ja metroratojen sekä niihin liittyvien pysäkkien ja asemien, Martinlaakson radan Helsingin alueella sijaitsevien asemien sekä Suomenlinnan lauttaterminaalin kehittämistä ja kunnossapidosta. HSL osallistuu joukkoliikenneinfran kustannuksiin maksamalla ns. infrakorvauksena 100 prosenttia infran

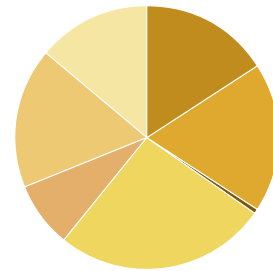
HSL:n talouden tunnusluvut 2011

	milj. euroa
Tulot:	
Lipputulot	252,8
Kuntaosuudet	250,8
Joukkoliikennetuet	6,2
Menot:	
Liikennöintikorvaukset	407,5
Infrakorvaukset	63,2
Hallintokulut	37,5
Tulos	1,6

hallinto- ja ylläpitokuluista sekä 50 prosenttia infran pääomakuluista HKL:lle.

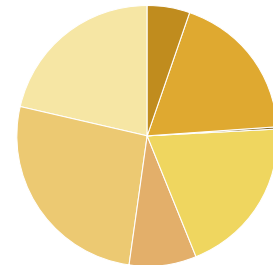
HSL:n tehtävänä on mm. vastata jäsenkuntiansa liikennejärjestelmäsuunnitelman laadimisesta, suunnitella ja järjestää toimialueensa joukkoliikennekokonaisuus ja edistää sen toimintaedellytyksiä, hankkia toimialueensa bussi-, raitiovaunu-, metro-, lautta- ja lähijunapalvelut, hyväksyä toimialueellaan noudatettava joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmät sekä liikenteen taksat, vastata toimialueensa joukkoliikenteen markkinoinnista ja matkustajainformaatiosta, järjestää lippujen myynti sekä vastata matkalippujen tarkastuksesta. Lisäksi HSL osallistuu joukkoliikenteen infran kehittämis- ja ylläpitoinvestointien suunnitteluun yhdessä kuntien ja asianomaisten muiden tahojen kanssa.

Matkat Helsingin seudulla (milj.)

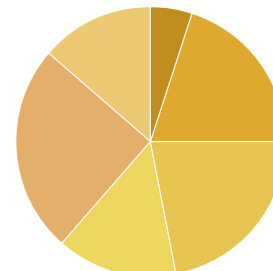
Raitiovaunu	53,7
Metro	61,5
SL lautta	1,7
Helsingin bussit	88,4
Muut sisäiset bussit	27,1
Seutubussit (sis.U-linjat)	57,1
Juna	46,6
Yhteensä	335,9

Matkustajakilometrit Helsingin seudulla (milj.)

Raitiovaunu	117,6
Metro	396,5
SL lautta	4,5
Helsingin bussit	419,8
Muut sisäiset bussit	181,3
Seutubussit	562,4
Juna (lähijuna/ostoliik.)	452,6
Yhteensä	2134,7

Paikkakilometrit Helsingin seudulla (milj.)

Raitiovaunu	558,3
Metro	2106,1
Helsingin bussit	2338,0
Muut sisäiset bussit	1535,8
Seutubussit	2637,8
Juna (lähijuna/ostoliik.)	1438,4
Yhteensä	10 614,4

Helsingissä
kuljetaan HKL:n
kyydissä:
raitiovaunulla,
metrolla ja
Suomenlinnan
lautalla.

VUONNA 2011 HELSINGIN
KAUPUNGIN ALUEELLA
TEHTIIN NOIN 238 MILJOONAA
JOUKKOLIIKKENNEMATKAA.

Matkustajien tyytyväisyys nousi

Erityisesti kuljettajien saamat arvosanat ja tyytyväisyys vaunujen siisteyteen paranivat.

RAITIOLIIKENTEEN MATKUSTAJAMÄÄRÄ

vuonna 2011 oli 53,7 miljoonaa. Määrä laski 0,8 miljoonaa matkustajaa verrattuna vuoteen 2010. Lasku oli suurinta alkuvuodesta johtuen keliolosuhteista ja matkustajien siirtymisestä takaisin metroon Rautatien torin vesivahingon korjausten valmistuttua. Kesällä laskua aiheutti osaltaan poikkeava linjajärjestely, kun ratatöiden vuoksi Etelä-Helsingin alueella linjaa 3B/T korvasi tilapäisesti linja 5. Loppuvuotta kohden tilanne tasoittui ja joulukuussa matkustajamäärät jo kasvoivat.

Matkustajien tyytyväisyys raitioliikenteeseen nousi huomattavasti vuoden 2010 tasosta. Tyytyväisyys liikennöitsijään lisääntyi lähes joka mittarilla, erityisesti nousua tapahtui kuljettajien arvosanoissa ja vaunujen siisteydessä.

Raitioliikenteen kokonaisluotettavuus parani edellisestä vuodesta. Ajamattomien lähtöjen määrään vaikutti erityisesti vaikea talvi vuoden alussa sekä loppukesän ja alkusyksyn kuljettajapula. Ajamattomien lähtöjen osuus oli 1,25%, josta noin puolet johtui muista kuin raitioliikenneyksiköstä johtuvista syistä. Vuoden lopussa kuljettajamäärä saatiin tasolle, jolla liikennettä kyettiin tuottamaan tavoitteiden mukaisesti. Raitioliikenteestä johtuva ajamaton liikenne pysyi edellisvuoden tasolla.

Raitioliikenneyksikön taloudellinen tulos oli hyvä. Tulosta paransivat erityisesti ennakoitua suuremmat myyntitulot sekä säästöt materiaali- ja palvelukuluissa.

Yksikössä panostettiin edelleen esimiestoiminnan kehittämiseen. Loppuvuoden työhyvinvointikyselyn tulokset olivat vuoden 2010 tasolla. Parannusta edelliseen vuoteen oli kyselyn mukaan tapahtunut erityisesti työturvallisuudessa ja työtovereilta saadussa avussa ja tuessa.

lisuudessa ja työtovereilta saadussa avussa ja tuessa.

NIVELVAUNUJEN PERUSKORJAUKSET

jatkuivat 1970-luvulla rakennettujen vaunujen peruskorjauksilla. Vuoden 2011 syksyllä saatiin valmiiksi viimeiset vaunut 17 NRV1-sarjan vaunun sarjasta.

Matalalattia-aliosan sarjatuotanto 1980-luvulla tehtiin 42 nivelvaunuun jatkui. Vuoden 2011 lopussa oli liikennekäytössä yhteensä 41 uutta matalalattia-aliosavaunua.

Esteettömyyden kehittämiseksi päätettiin joulukuun lopussa vällosan lisäämisestä kymmenen 1970-luvulla rakennettuun nivelraitiovaunuun peruskorjauksen yhteydessä. Hanke valmistuu vuoden 2013 aikana, minkä jälkeen liikenteessä on 52 matalalattia-aliosalla varustettua nivelraitiovaunua.

UUDEN RAITIOVAUNUN hankinta eteni.

Johtokunta valitsi joulukuussa 2010 uusien matalalattiaisten raitiovaunujen toimittajaksi Transtech Oy:n. Varsinainen sopimus solmittiin 25.3.2011. Uuden vaunun hankintaprojekti sujui aikataulun mukaisesti. Ensimmäiset prototyyppivaunut valmistuvat liikennekäyttöön vuoden 2013 aikana ja varsinaiset toimitukset Helsinkiin alkavat vuoden 2015 lopulla.

HKL-Raitioliikenteen talouden tunnusluvut

	2011	2010
Toiminnan laajuus		
Liikevaihto, milj. €	55,9	54,2
Liikevaihdon muutos, %	3,2	2,4
Tulos ja kannattavuus		
Liikevoitto, milj. €	3,9	4,2
Liikevoitto, %	6,9	7,7
Rahoitustulos, %	12,9	12,8
Kokonaispääoman tuotto, %	3,6	3,7
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,9	4,1
Rahoitus		
Omavaraisuusaste, %	33,4	32,3
Quick ratio	1,3	2,2
Current ratio	1,4	2,3
Muut tunnusluvut		
Henkilöstö keskimäärin	621	625
Liikevaihto/henkilö (1000 €)	90	87

HKL-Raitioliikenteen tilastoja

	2011	2010
Matkustajia, milj.	53,7	54,5
Linjakilometrit, milj.	5,4	5,4
Paikkakilometrit, milj.	558,3	540,1
Matkustajakilometrit	117,6	113,4
Vaunuja vuoden lopussa	132	132
* nivelvaunuja	82	82
** joista matalalattiaisia	41	24
* matalalattiaisia	40	40
* mannheim-vaunuja	10	10
** joista matalalattiaisia	6	6
Keskimääräinen ajomäärä/vaunu	40 800	40 910
Aikataulun mukaisista lähdöistä ajettiin, %	98,75	98,57
Kuljettajia vuoden lopussa	348	329
Koko henkilöstö vuoden lop.	618	610
Sähköenergian kulutus	28,5	28,6

”Matkustajat ovat työn suola! Pysin työssäni siihen, että kaikille matkustajille jäisi lyhyestäkin kohtaamisesta hyvä mieli.”

RAITIOVAUNUNKULJETTAJA JONNA LEHTOLA, TYÖURAA HKL:SSÄ TAKANA 7 VUOTTA.

Metro luotettava lumitalvesta huolimatta

Hankalat keliolosuhteet vaikuttavat vain vähän metrolienteeseen: säästä johtuvia ajamattomia lähtöjä on vain murto-osa muihin raideliikennemuotoihin verrattuna.

METRON MATKUSTAJAMÄÄRÄ nousi 61,5 miljoonaan, mikä on 7,7 prosenttia edellisvuotista enemmän.

Metrolienteen taloudellinen tulos oli budjetoitua parempi. Tuloslaskelma näytti 3,0 miljoonan euron ylijäämää ennen varauksia. Liikennöinti perustuu vuonna 2010 solmittuun viisitoistavuotiseen liikennöintisopimukseen HSL:n kanssa.

Ratoihin liittyvät työt tuottivat voittoa loppuvuoden hyvien sääolosuhteiden salliessa ylimääräisen työn tekemisen.

HKL-Metrolinnoille ylsi ankarat talviolosuhteet huomioon ottaen hyvään tulokseen luotettavuuden suhteen. Ajamattomia lähtöjä oli koko vuonna vain 0,06 prosenttia suunnitelluista lähdöistä. Ajamattomista lähdöistä lähes puolet ei johtunut metron omasta toiminnasta.

METRO SÄILYI matkustajien suosikkina. Metro sai edelleen matkustajatutkimuksissa hyvät arvostukset mutta kokonaisarvosana heikkeni. Arvosanaa huononsi lähinnä Vuosaaren laituriovikokeilun viivästymisen aiheuttamat junien myöhästymiset. Myös voimakkaasti kasvaneet matkustajamäärät koettiin matkustusvälijyyden kannalta huonontuneiksi.

HKL-Metrolinnoille sai tilaajalta laatubonuksen sekä keväällä että syksyllä.

UUDEN JUNAKALUSTON hankintaprosessi jatkui kahta saapunutta tarjousta verraten ja lukuisia lisäkysymyksiä esittäen. Päätös hankinnasta tehdään keväällä 2012.

Kemikaalien kulutusta seurattiin SAP-ta-

lousjärjestelmässä. Sähkönkulutuksen seuranta ei saatu toivotulle tasolle. Sähkönkulutus ajettua linjakilometriä nousi neljä prosenttia, syynä olivat kovat talviolosuhteet.

AUTOMAATTIMETROPROJEKTI on jatkunut vuoden 2011 aikana. Asetinlaitteiden asennustyöt jatkuivat ja Vuosaaren laiturioven rakennetta korjattiin matkustajien kannalta turvallisemmaksi. Kesällä 2011 ensimmäinen M100-sarjan juna kulki automaattisesti testiraiteella. Myös Länsimetron automatisoinnin suunnitelu jatkui.

Huolimatta edellä mainitusta etenemisestä M100-sarjan junien automatisointiin liittyvät vastuu- ja turvallisuuskysymykset osoittautuvat varsin vaikeiksi ja johtivat HKL:n ja automatisointia toteuttavan toimittajan, Siemensin välillä erimielisyyteen sopimuksen tulkinnasta. Toteutuksen turvaamiseksi HKL ja Siemens aloittivat neuvottelut automatisointiprojektin muuttamiseksi siten, että metrojärjestelmä muutetaan puoliautomaattiseksi ja kuljettajat säilyvät junissa. Puoliautomaatoinnista ei kuitenkaan löytynyt määräaikaan 30.3.2012 mennessä yhteisymmärrystä.

HKL-Metrolienteen talouden tunnusluvut

	2011	2010
Toiminnan laajuus		
Liikevaihto, milj. €	30,0	28,9
Liikevaihdon muutos, %	3,9	7,6
Tulos ja kannattavuus		
Liikevoitto, milj. €	6,0	4,3
Liikevoitto, %	19,8	14,7
Rahoitustulos, %	25,9	20,4
Kokonaispääoman tuotto, %	10,2	7,5
Sijoitetun pääoman tuotto, %	11,1	8,0
Rahoitus		
Omavaraisuusaste, %	81,6	80,1
Quick ratio	4,1	2,8
Current ratio	4,5	3,2
Muut tunnusluvut		
Henkilöstö keskimäärin	250	247
Liikevaihto/henkilö (1000 €)	120	117

HKL-Metrolienteen tilastoja

	2011	2010
Matkustajia, milj.	61,5	57,1
Vaunukilometrit, milj.	14,6	14,2
Paikkakilometrit, milj.	2106,0	2038,0
Matkustajakilometrit, milj.	396,5	416,8
Metrovaunupareja	54	54
* joista 100-sarjan nokkajunia	3	3
* joista 100-sarjan sarjajunia	39	39
* joista 200-sarjaa	12	12
Keskimääräinen ajomäärä/vaunu, km	138 100	134 700
Aikataulun mukaisista lähdöistä ajettiin	99,94	99,93
Kuljettajia vuoden lopussa	120	112
Koko henkilöstö vuoden lop.	256	240
Sähköenergian kulutus	48,6	46,8

A man with a beard and glasses, wearing a blue work uniform, is smiling while working on the front of a red and blue train. He is using a power drill on a panel. The train is in a workshop with overhead lighting and metal structures.

**”Metrovarikolla
tehdään työtä
sen takaamiseksi,
että junat pysyvät
liikkeellä, oli kesä
tai talvi.”**

VAUNUNKORJAAJA RAMI
IISKOLA, TÖISSÄ HKL:LLÄ
9 VUOTTA.

Matkustajamäärät lautoilla kasvoivat

HKL:n ja HSL:n välinen liikennöintisopimus henkilöliikenteen hoitamisesta allekirjoitettiin vuoden alussa. Sopimus on voimassa vuoteen 2017.

SUOMENLINNAN LIIKENNE OY (SLL) hoitaa Suomenlinnan henkilö- ja huoltoliikennettä.

SLL on HKL:n kokonaan omistama tytäryhtiö.

SLL hoitaa henkilöliikennettä HKL:n kanssa tehdyn liikennöintisopimuksen mukaisesti omistamallaan aluksella M/S Suomenlinna II ja kilpailuttamansa alihankintasopimuksen perusteella. Vuonna 2011 alihankkijan liikenteessä olivat alukset M/S Tor ja M/S Suokki.

Henkilöliikenteessä noudatetaan HSL:n tariffia.

HKL ja HSL ovat tehneet sopimuksen Suomenlinnan henkilöliikenteen hoitamisesta vuoteen 2017 asti. HSL:n hallitus ja liikennelaitoksen johtokunta hyväksyivät syksyllä 2010 sopimustekstin, ja sopimus allekirjoitettiin vuoden 2011 alussa.

Huoltoliikennettä eli käytännössä ajoneuvojen kuljettamista SLL hoitaa pääasiassa omistamallaan aluksella M/S Ehrensivärdillä. Lisäksi ajoneuvoja kuljetetaan myös henkilöliikenteen lautoilla. Vastaavasti huoltoliikenteen lautta hoitaa myös henkilöliikennettä.

Huoltoliikenteessä noudatetaan SLL:n tariffia.

Huoltoliikenteen hoitamisesta aiheutuvan alijäämän kattaa HKL. HKL:llä on sopimus valtion kanssa valtion osallistumisesta huoltoliikenteen alijäämän kattamiseen.

SUOMENLINNAN LAUTOILLA tehtiin vuoden aikana 1,65 miljoonaa matkaa ja kuljetettiin 16 270 ajoneuvoa. Matkustajamäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 4,9 prosenttia ja ajoneuvomäärä pieneni 5,5 prosenttia.

Suomenlinnan Liikenne Oy:n talouden tunnusluvut

	2011	2010
Liikevaihto, milj. €	4	3,65
Tulos, 1 000 €	0	1
Omavaraisuusaste, %	38,35	42
Matkustajia, milj.	1,65	1,55
Autojen kuljetuksia	16 270	17 200
Henkilöstö vuoden lopussa	13	15

Helsingin sisäiset matkat 2007 – 2011 (milj.)

Vuosi	Bussi- liikenne*)	Raitio- liikenne	Metro- liikenne	Suomenlinnan Liikenne Oy	VR **)	Yhteensä
2007	89,3	52,7	56,2	1,5	20,2	219,9
2008	91,9	53,9	57,6	1,5	20,1	225,0
2009	93,7	54,9	57,3	1,5	20,2	227,6
2010	98,2	54,5	57,1	1,6	20,8	232,2
2011	101,5	53,7	61,5	1,7	19,6	238,0

*) sisältää myös seutuliiikenteen bussilla ajatut Helsingin sisäiset matkat

**) sisältää vain Helsingin sisäiset matkat

**Suomenlinnan
liikenteen
kotisatama löytyy
nyt HKL:stä.**

SUOKKI, VESILLÄ 60 VUOTTA.

Uusia kaupunginosia rataverkkoon

HKL:n rakennusyksikön vuosi sisälsi uusien ratojen ja pysäkkien rakentamista ja kiinteistöjen ja liukuportaiden peruskunnostustöitä. Myös metrovarikon laajennustyöt etenivät.

RAITIORATOJA RAKENNETTIIN ja peruskorjattiin vuoden 2011 aikana kaikkiaan 4700 ratametriä. Uudiskohteista haasteellisempia olivat Ruoholahdenkatu, Tyynenmerenkatu ja Länsisataman kääntöpaikan ratatyöt. Töiden sovittaminen katuhankkeen aikatauluun ja muuttuviin liikennejärjestelyihin sujui suunnitellusti.

Mannerheimintiellä raitiorataosuus Humalistentonkadun ja Eino Leinin kadun välillä korotettiin reunakivellä omalle kaistalleen.

Ratakilometrit lisääntyivät 2011 lopulla 3,8 kilometriä yhteensä 116,1 kilometriin, kun kiskotus valmistui Kampista Jätkäsaareen ja Ruoholahdesta Crusellin sillan kautta Saukonpaadelle.

Metrolienteessä rakennettiin uutta rataa vaihteineen varikon ratakorjaamolle, peruskorjattiin Vuosaaren sillan liikuntasuomalaitteet ja uusittiin Kulosaaren metroaseman raide. Vuosaaren sataman huoltoraide rakennettiin hitsauksia vaille valmiiksi. Kiskoa vaihdettiin 1000 kiskometriä ja tavallisia ratapölkkyjä 300 kappaletta sekä uusia erikoispölkkyjä automaattimetroa varten asennettiin 50 kappaletta.

Pysäkeille rakennettiin uusia lasikatoksia 20 kappaletta. Katurakennus- ja linjamuutostöiden takia jouduttiin useita pysäkkikatoksia siirtämään. Pysäkkikatosmoduuleita on kaikkiaan 1 411 kappaletta. Saukonpaaden uudelle linjaosuudelle rakennettiin kuusi uutta pysäkkiä.

Pysäkki- ja linjamuutostöiden lisäksi hoidettiin pysäkeillä oleva informaatio, aikataulut, tiedotteet sekä kilvitys. Pysäkkiaikatauluja jaettiin neljä kertaa vuodessa yhteensä yli 17 000 kappaletta. Helsingin sisäisen ja seutuliikenteen pysäkkivarusteiden lisäksi HKL hoiti edelleen raitioteiden erillisten pysäkkikorokkeiden kunnossa- ja puhtaanapidon.

RAKENUTTAMISTIIMIN VUODEN 2011 haastavin hanke oli Kulosaaren metroaseman peruskorjaus. Kohteen rakennustyöt oli aloitettu jo kesällä 2010 ja kohteen valmistuminen siirtyi mm. perustusolosuhteiden sekä poikkeuksellisen kovan ja lumisen talven vuoksi. Asema otettiin matkustajakäyttöön 6.6.2011 töiden ollessa vielä kesken; lopullisesti peruskorjaus valmistui syyskuussa 2011. HKL toimi Kulosaaren metroaseman peruskorjausrakan tilaajana ja rakennuttajana oli HKR-Rakennuttaja.

Herttoniemen valvomorakennuksen rakennustyöt valmistuivat lokakuussa 2011. Rakennuksen tekninen varustelu ja toimintojen edellyttämät siirtotyöt jatkuvat vielä vuoden 2012 puolelle. Tähän metroaseman läheisyyteen valmistuneeseen uudisrakennukseen tulee yhdistymään metrolienteen, järjestyksenpidon ja teknisen valvomon toiminnot.

Raitiorata 2011

Linjarataa	95,0 km
omalla kaistalla	58,6 km
Varayhteyksiä	7,1 km
Halli- ja järjestelyraiteita	14,0 km
Yhteensä	116,1 km

Pysäkit 2011

	Raitio	Bussi
Pysäkkejä yhteensä	271	2 993 *
Katoksellisia	218	1 112
Pysäkkikorotuksia	266	

*lukuun sisältyy 531 seutupysäkkiä ja 432 Jouko-linjojen pysäkkiä

METROVARIKON KEHITTÄMISHANKKEEN työt jatkuivat. Metroverkon laajentuessa länteen jäävät nykyiset varikon tilat liian pieniksi. Kehittämishanke on jaettu kuuteen eri rakentamisvaiheeseen. Vuoden 2011 aikana valmistuivat kaksi ensimmäistä vaihetta eli ratakorjaamon peruskorjaus ja laajennus sekä uuden säilytyshallin maanrakennustyöt, teknisen kellarikerroksen rakentaminen ja radan pohjarakentaminen. Lisäksi vuonna 2011 aloitettiin kahden seuraavan vaiheen suunnittelutyöt.

Koskelan raitiovaunuvarikolla purettiin Kusta Vaasan tien puoleinen vanha tukimuuri ja rakennettiin tilalle uusi betoninen tukimuuri. Vallilan raitiovaunuvarikolla parannettiin säilytyshallin raiteiden 1 ja 2 käytettävyyttä. Töölön raitiovaunuvarikolla uusittiin hallin sisällä kuluneita vanhoja raiteita ja samalla kahta raidetta jatkettiin sisätiloissa.

Hakaniemen metroaseman eteläpään kolme pitkää liukuportasta peruskorjattiin vuoden 2011 aikana. Portaiden vanhat ja kuluneet osat uusittiin. Koneistolle tehtiin kunnostus ja kaikki sähköistys uusittiin. Portaat peruskorjattiin vaihteittain siten, että yksi porttas oli työn alla ja kaksi porttasta oli käytössä. Kesällä uusittiin myös Hakaniemen eteläpään lippuhallista Siitasaarenkadun katutasolle vievät lyhyet liukuportaat.

Rautatien metroaseman läheisyydessä olevia liiketiloja uudistettiin. Lisäksi bussikuljettajien taukotilojen peruskorjaustyöt aloitettiin vuoden 2011 aikana.

Suomenlinnan lauttaliikenteen Katajanokan huoltoterminaalien rakentaminen alkoi keväällä 2011 ja jatkuu vielä vuoden 2012 puolelle. Uudisrakennukseen tulee matkustajia palvelevat odotustilat ja lauttahenkilökunnan sosiaalilat.

**Katariinankadun
raitioradan
hiontaa ratatyön
valmistuttua.**

MONITOIMIVAUNU "BANAANI",
RADALLA VUODESTA 2010.

Design monessa mukana

HKL osallistuu Helsingin World Design Capital 2012-vuoteen useilla eri projekteilla esimerkiksi pysäkkeihin, pyöräilyyn ja opasteisiin liittyen.

KORKEATASOISTEN PYSÄKKIEN kehittäminen on yksi designvuoden projekteista, joka eteni yhdessä HSL:n, kaupunkisuunnittelu-, rakennus- ja rakennusvalvontavirastojen sekä pysäkkikatoksista vastaavan sopimustyökumppanin JCDecauxin kanssa. Ensimmäiset Stefan Lindforsin suunnittelemat pysäkit asennetaan Kamppiin vuonna 2012.

Kaupunkipyöräjärjestelmän tuominen osaksi Helsingin julkista liikennettä jatkui vuonna 2011, kun HKL kilpailutti mahdolliset kaupunkipyöräjärjestelmien toimittajat. Kaupunkipyöräjärjestelmästä tehdään 10 vuoden sopimus valitun toimittajan kanssa.

HKL jatkoi 2009 aloitettua polkupyörien lii-

tyntäpysäköinnin kehittämistä. Eri virastojen, pääkaupunkiseudun kuntien ja sidosryhmien edustajista koostuva yhteistyöryhmä on aloittanut pysäkkikatosten ja pyöräsäilytysjärjestelmien tuotekehityksen. Ensimmäiset katos- ja telinepilotit otetaan käyttöön kevään 2012 aikana.

SÄHKÖISTEN INFOTAU LUJEN toteuttamisen yhteistyössä Lähiöprojektin ja Helsingin kaupunginosayhdistykset ry:n kanssa jatkui vuonna 2011. Kaupunginosataulun tekninen toteutus valmistui vuoden 2011 lopulla ja siitä haetaan käyttökokemuksia Mellunmäen met-roasemalla vuonna 2012.

Metron tunneliasemille asennettiin vuonna 2011 ensimmäiset kolmiulotteiset opaskartat. Opaskartat auttavat matkustajia hahmottamaan maanalaisia tunnelitiloja ja etsimään itselleen oikean kulkureitin.

Jokeri 2 joukkoliikennetunnelihankkeen suunnittelu saatiin valmiiksi vuoden 2011 lopussa ja tunnelin rakennustöiden on tarkoitus alkaa vuonna 2012. Hankkeessa HKL toimii tunnelin tilaajana ja HKR rakennuttajana.

HKL osallistuu aktiivisesti Kalasataman kehitystyöhön yhdessä HKR:n ja SRV rakennus-yhtiön kanssa. Vuonna 2011 mm. valmisteltiin kesällä 2012 toteutettavaa Kalasataman met-rosillan uusimista.

Sisäinen viestintä kehittyi

HKL:n viestinnän painopistealueina olivat sisäinen viestintä ja HKL:n brändin vahvistaminen.

VUONNA 2011 viestinnässä uudistettiin toimintakertomus, päivitettiin HKL:n kriisiviestintäsuunnitelma, tuotiin esille HKL-brändiä ja kehitettiin Helmi-osaamista muun viestintätöiden ohessa.

Toimintakertomus ilmestyi rakenteellisesti ja sisällöllisesti uudistettuna maaliskuussa 2011. Se jaettiin postin mukana koko HKL:n henkilökunnalle ja sidosryhmille.

Kriisiviestintäsuunnitelma päivitettiin syysylä 2011 ja sitä käytiin läpi HKL:n esimieskoulutuksissa. Koko henkilökunnalle jaettiin lyhyt viestintäohje kriisitilanteisiin. HKL:n avainhenkilöille järjestettiin kriisiviestintäkoulutus käytännön harjoituksineen lokakuussa.

HKL:n brändikampanja toteutettiin ulkomainoskampanjana keväällä 2011. Syksyllä aloitettiin uuden, työnantajakuvakampanjan toteuttavan ulkomainoskampanjan suunnittelu.

HKL:N INTRANET uudistui kaupungin yhteiseksi Helmi-intranetiksi vuoden alussa 2011. Käyttöön oton yhteydessä järjestettiin Helmi-intran esittelytilaisuudet yksiköissä, keväällä tehtiin palautekysely Helmin sisällöstä ja aktivoitiin henkilökuntaa Helmin käyttöön mm. nostoilla viikkotiedotteessa ja sähköisillä infotauluilla. Käyttäjäpalautte intrasta on ollut pääsääntöisesti hyvää ja Helmiä on kehitetty edelleen käyttäjiltä saatujen ideoiden pohjalta.

HKL:n henkilöstölehti Liikennepeili ilmestyi vuonna 2011 neljä kertaa. Lisäksi viestinnässä tehtiin 49 numeroa HKL Nyt -viikkotiedotetta.

ULKOISEN VIESTINNÄN OSALTA painopiste vuonna 2011 oli uuden raitiovaunun hankinnasta ja automaattimetroprojektista tiedottamisessa. Lisäksi HKL:n viestintä järjesti asukas-

tilaisuuden Jokeri 2:n Paloheinän tunnelin rakennustöiden aloittamisesta ja osallistui HKL:n World Design Capital 2012 -hankkeiden edistämiseen ja niistä tiedottamiseen.

Yleisölle suunnattuja tempauksia olivat jo perinteeksi muodostunut Ruusuratikka äitienpäivänä ja heijastinten jako Lucian päivänä. Lisäksi Koskelan raitiovaunuvarikolla järjestettiin erittäin suosituksi osoittautunut isänpäiväpahtuma. Mukaan mahtui sata isää perheineen.

Loppuvuodesta 2011 toteutetussa asiakas-tyytyväisyyskyselyssä HKL:n henkilökunnan arviot viestinnän palveluista ja toiminnasta nousivat edellisestä vuodesta.

Stefan Lindforsin suunnitteleman uuden pysäkkikatoksen ominaisuuksia arvioitiin raakamallin avulla kesäkuussa.

DESIGN-PYSÄKKIKATOS,
KAMPISSA VUONNA 2012.

Raideliikenne tukee ympäristötavoitteita

Uuden kaluston hankinta ja metro- ja raitiolinjaston laajentaminen ovat tärkeitä valintoja, joilla tuetaan ympäristötavoitteiden saavuttamista.

HKL ON pääkaupungin liikennelaitoksena merkittävä ympäristövaikuttaja ja suunnan näyttäjä joukkoliikenteessä. Helsingin joukkoliikennesuunnittelu perustuu raideliikenneratkaisuihin.

HKL:n tavoiteohjelma ”Tavoitteet vuodelle 2015 ja tärkeimmät kehittämissuunnitelmat 2010-2015” ohjasi toiminnan kehittämistä. Ohjelman ympäristötavoitteena on, että HKL:n raideliikenne säilyttää asemansa seudun ympäristöstävällisimpänä liikennemuotona. Energia- ja tehokkuutta parannetaan sekä liikennöinnissä että kiinteistöissä. HKL on sitoutunut Helsingin kaupungin ympäristöstrategiaan, jossa kaupunkirakennetta eheytetään raideliikenneverkkoon tukeutuen ilmastomuutoksen vaikutusten vähentämiseksi.

Vuonna 2008 aloitetussa raitioliikenteen kehittämissuunnitelmassa käsitellään linjastoa, kalustoa, liikenteen nopeuttamistoimenpiteitä, varikkoja ja ratoja. Kehittämistä varten on aloitettu useita projekteja, joiden vaikutukset ulottuvat vuoteen 2020 asti. Yksi hankkeista käsittelee henkilöstöä ja ympäristöä.

HKL OSALLISTUU Länsimetron rakentamisprojektiin. Länsimetron ympäristötavoitteina on torjua ilmastomuutoksen uhkaa, lisätä joukkoliikenteen käyttäjiä, vähentää yksityisautoilua ja lyhentää matkustusajoja.

Uusien raitiovaunujen hankinta on edennyt

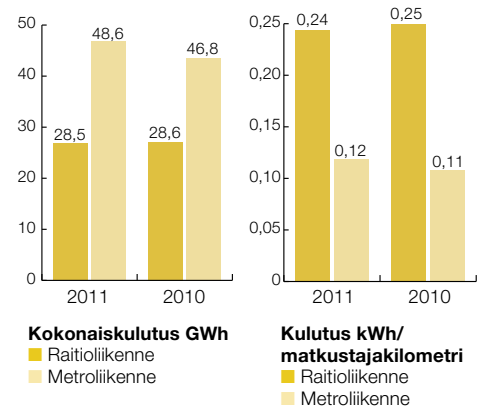
aikataulussaan. Uusien vaunujen suunnittelussa ympäristönäkökohdat ovat esillä entistä laajemmin. Vaunussa on monia energiatehokkuuden parantamiseen liittyviä ratkaisuja. Esimerkiksi jarrutusenergiaa käytetään vaunun lämmitykseen ja ilmastointiin ja vaunuissa on entistä paremmat ajoenergian takaisinsyöttöominaisuudet.

Metrojunien hankinnan valmistelussa odotetaan automaattimetroratkaisua. Vaunujen käyttöikä tulee olemaan noin 40 vuotta. Elin-kaariajattelu liittyy hankintakriteereihin.

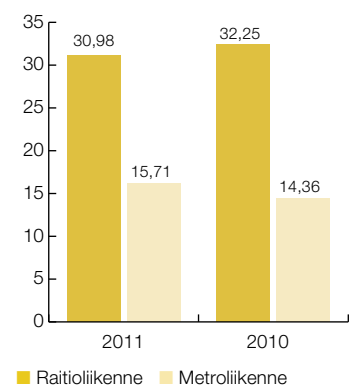
Kuljettajille on annettu ennakoivan ajon koulutusta, millä vaikutetaan energiaa säästävään ajotapaan, kiskojen kulumiseen ja raitiovaunuissa jarruhiekan kulutuksen vähentämiseen.

HKL tekee vuosittain ympäristöraportin, joka on luettavissa HKL:n internetsivuilla www.hkl.fi.

Liikennöinnin sähkönkulutus 2010-2011:

Liikennöinnin hiilidioksidipäästöt 2010-2011, grammaa/matkustajakilometri

*Laskennassa käytetty Helsingin Sähkön myymän sähkön hiilidioksidiarvoa 128 g/kWh.

**HKL on merkittävä
ympäristövaikut-
taja pääkaupunki-
seudulla.**

RAITIOLIIKENNE, YMPÄRISTÖN
ASIALLA HELSINGISSÄ JO
VUODESTA 1891.

Laatukoulutus näkyy tuloksissa

Matkustajien antamat arvosanat raitiovaunukuljettajien palvelusta, neuvonnasta ja aikataulussa pysymisestä nousivat jälleen.

MATKUSTAJIEN TYYTYVÄISYYS Helsingin joukkoliikennepalveluihin oli hyvällä tasolla 2011. Raitioliikenteen arvosana asiakastytytyväisyydessä oli 3,87 ja metrolinikenteen 4,01 asteikolla 1-5. Matkustajien kokemus järjestystä ja turvallisuutta sai raitioliikenteessä arvosanan 4,11 ja metrolinikenteessä 4,01.

Helsinki on ollut mukana kansainvälisessä Best-tutkimuksessa vuodesta 2000 alkaen. Helsinki (HSL-alue) oli kokonaisarvosanalla mitattuna paras joukkoliikennekaupunki jo toisena vuotena peräkkäin. Joukkoliikenteen tarjonta koetaan Helsingissä parhaaksi ja Helsinki oli paras myös rahalle saadun vastineen kohdalla.

ASIAKASPALVELUN LAATUKOULUTUKSIA

ja ennakoivan ajon kurssit jatkettiin raitiovaunukuljettajien osalta myös vuoden 2011 aikana. Koulutustapahtumiin osallistui yhteensä 95 kuljettajaa. Koulutustapahtumat toteutettiin jo perinteeksi tulleella kuljettajien osallistavalla Case-menetelmällä.

Jatkumona koulutuspäiville vuoden 2011 aikana panostettiin myös esimiehen ja kuljettajan väliseen hyvään kahdenkeskiseen ohjaavaan dialogiin. Tavoitteena oli mahdollistaa

henkilöstön osaamisen jatkuva kehittäminen myös palvelun laadun osalta. Esimiehille järjestettiin keväällä kaksi koulutuspäivää osaamisen johtamisesta.

Matkustajien antamat arvosanat raitiovaunukuljettajien palvelusta, neuvonnasta ja aikataulussa pysymisestä säilyttivät nousevan trendinsä edellisvuosien tapaan, mikä lisää haasteita koulutuksen kehittämiseksi tulevaisuudessa.

Raitioliikennetuotanto seuraa kuljettajien kohdistuvaa asiakaspalautteiden määrää ja jakaamaa aktiivisesti. Lähiesimies käsittelee palautteen kuljettajan kanssa ja lähettää vastineen tarvittaessa asiakkaalle.

Huhtikuussa käynnistettiin raitioliikenteessä uuden ammattiryhmän, kuljettaja-liikenteen ohjaajien valmennus. Kuljettaja-liikenteen ohjaajat sijoittuvat aikanaan kuljettajatehtävänsä lisäksi työnjohtoa avustaviin tehtäviin.

Vuoden aikana raitioliikenteessä perustettiin useita työryhmiä, joiden tavoitteena on antaa mahdollisuus osallistua oman työympäristönsä kehittämiseen. Esimerkiksi kuljettajista koostuva ohjaamotyöryhmä on osallistunut uuden raitiovaunun kehittämistyöhön.

METROLIIKENTEESSÄ JÄRJESTETTIIN kolme liikennehenkilökunnan seminaaria, joissa käsiteltiin ajankohtaisia asioita kuten metron automatisointia, järjestyksenpidon ja matkalippujen tarkastajien toimintaa sekä junien huoltoa ja korjausta. Seminaareihin osallistui kuljettajia, liikenteenohjaajia ja liikennetyönjohtoa.

Metrojunankuljettajille annettiin kertauskoulutusta esimerkiksi yleisimpien vikatilanteiden selvittämisestä.

HKL:n laajennettu johtoryhmä teki kesäkuussa EFQM Excellence -mallin mukaisen itsearviointin HKL:n toiminnasta. Raportista tulevat esille HKL:n ylimmän johdon, esimiesten ja työntekijöiden näkemykset organisaation vahvuuksista ja kehittämiskohteista.

HKL sai vuonna 2011 yhteensä 2 070 palautetta, joista 127 oli kiitoksia, 1364 moitteita ja loput ehdotuksia tai kyselyjä. Eniten palautetta annettiin edellisvuosien tapaan liikennöinnistä, 584 palautetta ja kuljettajista, 744 palautetta. Erityisesti liikennöinnin saamat palautteet ovat vähentyneet merkittävästi edellisvuoden 754 palautteesta. Myös kokonaisuudessaan HKL:n saamien palautteiden määrä on laskussa.

Turvallisuus ohjaa uudistuksia

Turvallisuuden varmistaminen on tärkein tekijä uudistuksia suunniteltaessa ja toteutettaessa.

LIKKENNETURVALLISUUDEN KEHITYS on ollut hyvä, eivätkä vaikeat talviolosuhteet aiheuttaneet normaalia poikkeavia onnettomuuksia tai vaaratilanteita, vaikkakin raitioliikenteen kolarimäärä oli talvikuukausina määrällisesti edellisiä vuosia korkeampi. Ilmastoidun kaluston lisääntyminen liikenteessä paransi kuljettajien työolosuhteita.

Metron automatisoinnin vaikeudet viivästyivät metrovarikon uuden asetinlaitteen käyttöönoton vuoden 2012 alkuun. Vuosaaren lähilaiturille asennetun laiturioiveinän rakenne jouduttiin uudistamaan ja koekäytön alkaminen viivästyi vuodelle 2012.

Tulevina vuosina laajeneva liikennöinti kasvattaa turvallisuuteen kohdistuvia haasteita.

HKL:n metro- ja raitioliikenteessä mitattu matkustajien kokemus turvallisuutta on pysynyt korkealla tasolla. Turvallisuudesta vastaa metrolinikenteen turvallisuusvalvomo, joka johtaa

vartijoiden ja järjestyksenvalvontapartioiden toimintaa metrojunissa, metroasemilla ja raitiovaunuissa.

Kaisaniemen metroasemalla on asemavartija ollut näkyvästi sijoitettuna työpisteessä asiakkaiden helposti tavoitettavissa.

Matkustajien kokemus turvallisuutta

Järjestyksen ja turvallisuuden arvosana asiakastytytyväisyytutkimuksissa asteikolla 1-5

	2011	2010	2009	2008	2007
Metrolinikenne	4,01	4,00	3,91	3,91	4,00
Raitioliikenne	4,11	4,06	4,04	4,04	4,03

A man with a mustache and glasses, wearing blue overalls, is working on a green vehicle chassis in a workshop. He is looking towards the camera. The background shows various mechanical parts and tools.

**”Turvallisuuden
varmistaminen
on kaiken A ja O.
Yksikään vaunu
ei lähde huollosta
ennen kuin kaikki
turvalaitteet on
todettu toimiviksi.”**

RAITIOLIIKENTEEEN
MÄÄRÄAIKAISHUOLLON ETUMIES
MATTI LAAJA, HKL:LLÄ 34 VUOTTA.

Uusia kuljettajia liikenteeseen

Vuonna 2011 järjestettiin neljä raitiovaunukuljettajakurssia ja yksi metrojunankuljettajakurssi.

TYÖHYVINVOINTIKYSELYN VASTAAMISAKTIIVISUUS nousi merkittävästi edellisen vuoden 75 prosentista 89:ään. Vastaamisprosentit vaihtelivat metron 94:sta hallinto- ja talousyksikön 64:ään. Eniten kehitettävää löytyy työhyönteisön toimivuudesta ja johtamisesta sekä työoloista ja turvallisuudesta. Avoimia kommentteja oli kirjoitettu aiheesta ”Minkä asian kehittäminen tai muuttaminen mielestäsi edistäisi työhyvinvointiasi parhaiten”. Eniten kirjoitettiin työvuoroista, työajoista ja joustoista sekä henkilöstöjohtamiseen liittyvistä asioista.

Tulospalkkiot jaettiin vuoden 2010 tuloksesta kaikkien yksiköiden henkilöstölle. Yksiköiden taloudellinen tulos oli budjetoitua parempi. Raitio- ja metrolinjojen laadulliset tavoitteet toteutuivat myös erittäin hyvin.

Henkilöstökoulutuspäiviä kertyi 1060. Koulutukseen osallistumisen välittömät kustannukset olivat 157 907 euroa. Esimiesten HKL-valmennuksia oli viisi päivän tilaisuutta ja niihin osallistui 97 eri yksiköiden esimiestä. Teemoina olivat HKL:n strategian eteneminen, raide liikenteen kehityssuunnitelmat ja HKL:n tuottavuus sekä kriisiviestintäsuunnitelma. Keväällä järjestettyyn hankintakoulutukseen osallistui 66 HKL:n henkilöä ja talouskoulutukseen syksyllä 78 henkilöä.

RAITIOVAUNUKULJETTAJIEN PERUSKURSSEJA oli neljä ja oppilaita 54. Metrojunankuljettajakursseja järjestettiin yksi ja sieltä valmistui 12 metrojunan kuljettajaa ja yksi rata-auton kuljettaja.

Lisäksi metro- ja raitiolienteessä järjestettiin täydennys- ja asiakaspalvelukoulutusta jo työssä oleville kuljettajille ja esimiehille.

Henkilöstön harrastustoimintaa tuettiin kerhoavustuksilla. Kuntoklubi järjesti mahdollisuudet osallistua mm. vesijumppaan, zumbaan ja tanssikursseihin. Lisäksi tuettiin kuntosalikäyntejä.

Rakennusyksikön kuntovalmennus aloitettiin ja siihen oli jokaisella yksikön työntekijällä mahdollisuus ilmoittautua. Mukaan lähti 46 henkilöä.

HKL:llä oli työsuhteasuntoja 397, joista aravalainoitettuja oli 224.

HKL:N TYÖTERVEYSHUOLLOSTA huolehti Töölön työterveysasema. Sairaanhoidon liittyviä käyntejä työterveyslääkärin tai työterveyshoitajan luona oli 2427 ja terveystarkastuskäyntejä 740. Ostolääkäripalveluja käytettiin noin 500 kertaa.

Työterveysneuvotteluja on käyty esimiesten ja työntekijöiden kanssa työkyvyn alenemisten ja uudelleensijoitusten yhteydessä. Tupakoinnin lopettamista tuettiin korvaushoitotuottein ja ohjaamalla henkilöitä ryhmätoiminnan piiriin.

Seurantaa on tehty henkilöistä, joilla on yli 60 sairauspoissaolopäivää ja osalle heistä on laadittu kuntoutussuunnitelma. Työpaikkaselvityksiä päivitettiin Koskelan raitiovaunuhuollossa. Työterveyshuolto on myös osallistunut asiointuntijana pääkonttorin sisäilmatyöryhmän ja HKL:n työsuojeluryhmän toimintaan.

HKL:N TYÖTURVALLISUUSTOIMINTA lähete työyhteisöjen aktiivisuudesta ja työsuojeluparien säännöllisistä turvallisuuskierroksista. Vuoden 2011 lopussa uudistettiin HKL:n työsuojelun toimintaohjelma ja siihen kirjattiin mm. johdon näkyvä sitoutuminen työturvallisuuden edistämiseen.

HKL:n kaikilla työpaikoilla on tehtynä lakisääteiset työn vaarojen kartoitukset ja työterveyshuollon työpaikkaselvitykset. Työpaikkaselvitysten päivittäminen on käynnistynyt ja työn vaarojen kartoituksia on tehty työpaikoittain tai tarkemminkin olosuhteiden muututtua.

Pääkonttorin sisäilmatilannetta seurattiin tutkimuksin, lisäksi rakennuksen ilmanvaihto säädettiin ja puhdistettiin. Talven tultua sisäilmanäytteenotto uusitaan, jotta saadaan tietoa tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksista. Vuoden 2010 lopulla tehdystä sisäilmakyselystä järjestettiin tiedotustilaisuus.

HKL liittyi vuoden 2011 alussa kaupungin muiden virastojen kanssa nollatapahtumafooriin.

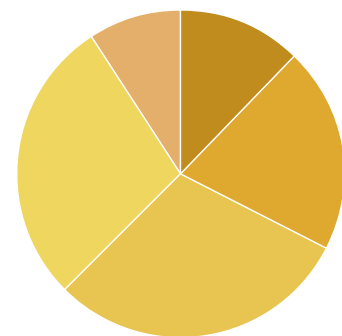
Henkilöstö keskimäärin yksiköittäin

	2011	2010
Raitiolinjenyksikkö	621	625
Metrolinjenyksikkö	250	247
Rakennusyksikkö	84	85
Hallinto- ja talousyksikkö	61	59
Yhteensä	1016	1016

Henkilöstö keskimäärin tehtävän mukaan

	2011	2010
Raitiovaunukuljettajat	337	335
Metrojunankuljettajat	77	78
Huolto- ja korjaamohenkilöstö	284	281
Hallinto- ja tukipalveluhenkilöstö	197	199
Määräaikaiset	39	37
Ilman säännöllistä työaika	82	86
Yhteensä	1016	1016

HKL:n henkilöstön ikäjakama (vakinaiset)

20-29.....	112
30-39.....	186
40-49.....	273
50-59.....	259
60.....	83
Yhteensä.....	913

”Yhteistyö on voimaa, ja sitä metron ratatöissä tarvitaan. Meidän porukassa homma toimii!”

HKL-METROLIIKENTEEN
RATAMESTARI JOUKO HALONEN,
TYÖURAA HKL:SSÄ 37 VUOTTA.

Varsinaiset jäsenet

PUHEENJOHTAJA

Karhu, Jessica

DI, tutkija, Vihr.

VARAPUHEENJOHTAJA

Lehtinen, Ari

Työsuoje lupapäällikkö, SDP

Eva Erwes

Fund Administrator, Kok.

Järvinen, Ari

DI, isännöitsijä, Kok.

Saarinen, Terhen

Talousjohtaja, Kok.

Ebeling, Mika

Pastori, KD

Kälviä, Kari

tekninen konsultti, Vihr.

Haltia-Holmberg, Mirva

Copywriter, mainonnansuunn., SDP

Eskelinen, Teppo (12.10.2011 saakka)

YTT, Vas.

Saarinen Markku (12.10.2011 alkaen)

kiinteistöhoitaja, Vas.

Henkilökohtaiset varajäsenet

Komsi, Ville

Eläkeläinen, Vihr.

Laminsivu, Saana

toimittaja/tiedottaja, SDP

Tikka, Eero

YTM, toiminnanjohtaja, Kok.

Abenet, Suzana

FM, kemisti, Kok.

Järvinen, Heikki

VTM, senior adviser, Kok.

Ehrnsten, Virpi

Lastentarhan opettaja, eläkel., KD

Therman, Cecilia

FM, tutkija, Vihr.

Ailio, Jarmo

Kansanedustajan avustaja, SDP

Simonen, Riina

YTM, Vas.

Johtokunnan kokouksia oli 19 ja pöytäkirjojen pykälämäärä 206.

Kaupunginhallituksen edustajana HKL:n johtokunnassa oli **Lasse Männistö** (21.11.2011 saakka), **Lea Saukkonen** (21.11.2011 alkaen) ja varaedustajana **Sirpa Asko-Seljavaara**.

Johtokunnan kokouksiin osallistui teknistä rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja **Pekka Sauri**.

Esittelijöinä toimivat HKL:n toimitusjohtaja **Matti Lahdenranta**, hallintojohtaja **Yrjö Judström**, raitioliikennesyksikön johtaja **Pekka Sirviö**, metrolinnojenjohtaja **Tapio Hölttä** ja rakennusyksikön johtaja **Juha Saarikoski**. Johtokunnan sihteerinä toimivat **Rain Mutka**, **Eeva Hänninen** ja **Yrjö Judström**.

Sopimuksilla kumppanuutta

HKL:n ja HSL:n roolit liikenteen tuottajana ja tilaajana selkiytyivät ja yhteistyö syveni. Tärkein kertomusvuonna allekirjoitettu sopimus koski Helsingin joukkoliikenteen infran käyttöä.

HKL VASTAA pääkaupunkiseudulla raitio- ja metroliikenteen operoinnista sekä Helsingin joukkoliikenneinfran omistamisesta, hallinnoinnista ja ylläpidosta.

HKL:n organisaatio täsmätettiin vastamaan edellä selostettuja tehtäviä, kun pääkaupunkiseudun nykyinen tilaaja-tuottaja -organisaatio muodostui Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän (HSL) perustamisen myötä. HKL:n organisaatioon ei katsausvuonna ollut tarpeen tehdä muutoksia.

HKL toimii kunnallisena liikelaitoksena osana Helsingin kaupungin organisaatiota joukkoliikenteen apulaiskaupunginjohtaja Pekka Saurin ja liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa. Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen voimassa oleva johtosääntö on vahvistettu kaupunginvaltuustossa 3.2.2010.

Liikennelaitoksesta käytetään virallisissa yhteyksissä johtosäännön mukaan nimitystä Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos ja toiminnassa tavallisesti lyhennettä HKL.

HKL:n johtokunnassa on johtosäännön mukaan yhdeksän jäsentä ja jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Johtokunta kokoontui vuoden aikana 19 kertaa.

HKL:n tärkein yhteistyökumppani on HSL, joka sopimusten perusteella hankkii HKL:ltä raitio- ja metroliikenteen operointipalvelut sekä Suomenlinnan lauttaliikenteen ja suorittaa joukkoliikenteen infraa koskevan sopimuksen perusteella korvausta Helsingin joukkoliikenneinfran käytöstä. Lisäksi HKL:llä

ja HSL:llä on muita palvelusopimuksia koskien tietojärjestelmiä, lippuautomaattipalveluita, matkalippujen tarkastuksen järjestämistä, it-palveluita, joukkoliikenteen pysäkkipalveluita, kuljettajien sosiaalituloja koskevaa vuokrausta yms.

Katsausvuoden aikana HKL:n ja HSL:n yhteistyö edelleen syventyi mm. sopimusten seurantakokouksiin ja tavanomaiseen käytännön yhteistyöhön liittyvien käytäntöjen vakiintuessa.

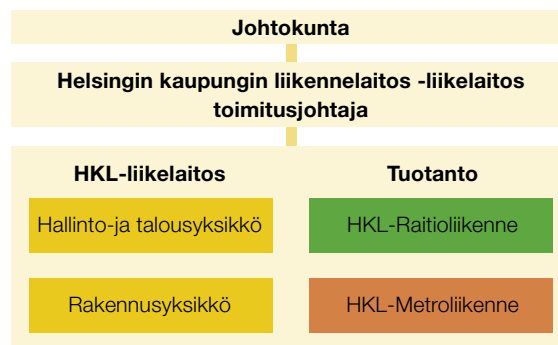
HKL ja HSL allekirjoittivat katsausvuonna Helsingin joukkoliikenteen infran käyttöä koskevan sopimuksen. Eräiden raideliikenteen infrahankeiden osalta on kuitenkin vielä sovittava periaatteista, joilla kuntien alueelleen rakentaman raskaan raideliikenteen infran kustannukset jaetaan joukkoliikennematkustajien käytön mukaan. Nämä neuvottelut jatkuvat vielä 2012 niin, että tarpeellinen kustannusjako koskeva täsmennys joukkoliikenneinfran käyttöä koskevaan sopimukseen voidaan tehdä vuoden 2012 aikana.

Valtion ja Helsingin kaupungin aiemmin yhteisesti omistamasta Suomenlinnan Liikenne Oy:stä tuli vuoden 2011 alussa HKL:n kokonaan omistama konserniyhtiö, kun Helsinki osti valtion omistamat osakeosuudet yhtiöstä. Suomenlinnan Liikenne Oy:n hallinto siirtyi aikaisemmista vuokratiloista Katajanokalta HKL:n pääkonttorin tiloihin Toiselle linjalle vuonna 2011. Vuoden 2011 toukokuusta lähtien Suomenlinnan Liikenne Oy:n toimitusjohtajan tehtäviä on hoitanut oman virkansa ohella HKL:n hallinto- ja talousyksikön asiamies Rain Mutka. Suomenlinnan Liikenne Oy on käyttänyt vuodesta 2011 alkaen HKL:n sisäisiä tukipalveluita mm. yleishallintopalveluita, it-palveluita, hankintapalveluita yms. ja vuodesta 2012 alkaen yhtiö ryhtyy käyttämään taloushallinnossa Talpan palveluita.

Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin pysäköintilaitoksen Vuosaaren metroaseman yhteydessä hallinnoima pysäköintihalli oli suljettuna koko katsausvuoden ajan. Muun muassa lisääntyneestä ilkeästä aiheutuvien korjaustarpeiden vuoksi yhtiön hallitus päätti käynnistää talvella 2011 korjaussuunnittelun niin, että pysäköintihalli voidaan avata uudestaan liityntäpysäköintiä ja muuta tämän alueen julkista pysäköintiä varten vuonna 2012.

HKL:n yhteistyö muiden konserniyhtiöidensä, Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy:n ja Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohallin kanssa on jatkunut aikaisempien käytäntöjen mukaisesti.

HKL:N ORGANISAATIO

Käyttötalous

HKL:N TILIKAUDEN liikevaihto oli 135,4 (2010: 129,1) milj. euroa. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitioliikenteestä 46,5 (2010: 44,8) milj. euroa, metroliiikenteestä 24,9 (2010: 24,3) milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteestä 3,9 (2010: 3,1) milj. euroa eli yhteensä 75,3 (2010:72,2). milj. euroa.
- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 60,0 (2010: 56,4) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja. Metroliikenteen infrakorvaus on 40,0 (2010: 38,0) milj. euroa, raitioinfran 17,4 (2010: 16,2) milj. euroa, bussi-infran 1,7 (2010: 1,5) milj. euroa, junainfran 0,6 (2010: 0,6) milj. euroa ja lauttainfran 0,2 (2010: 0,1) milj. euroa.
- Muista myyntituotoista 0,1 (2010: 0,4) milj. euroa, joka sisältää raitioliikenteen tilausajotuoitoja ja myyjiä ratatöitä.

Valmistuksena omaan käyttöön on kirjattu 5,1 (2010: 4,8) milj. euroa, joka sisältää ratojen rakentamiseen ja peruskorjaukseen liittyviä töitä sekä tarvikkeita 4,6 milj. eurolla. Vanhojen raitiovaunujen peruskorjauksista kirjattiin valmistusta omaan käyttöön yhteensä 0,5 milj. euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 19,2 (2010: 21,4) milj. euroa, joista suurimmat yksittäiset tuotot olivat vuokrat 7,1 (2010: 6,4) milj. euroa ja mainostulot 3,9 (2010: 4,1) milj. euroa. Liiketoiminnan muihin tuottoihin on tuloutettu Länsimetron suunnittelua ja rakentamisista varten saatuja valtionavustuksia 1,4 milj. euroa. Valtionavustukset on saatu vuosina 2008-2009.

Kulut ennen liikeylijäämää olivat 131,7 (2010: 129,3) milj. euroa eli 1,8 % edellisvuotta enemmän.

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita ostettiin 14,7 (2010: 14,3) milj. eurolla.

Palveluiden ostot olivat 29,1 (2010: 29,3) milj. euroa. Palveluiden ostoihin sisältyvät mm. vartiointi 4,3 (2010: 4,1) milj. euroa, rakennusten siivous ja ulkopuhdistus 4,1 (2010: 3,8) milj. euroa, Suomenlinnan henkilö- ja tavaraliikenteestä maksetut korvaukset 3,4 (2010: 3,2) milj. euroa, liikennevälineiden korjaus- ja huolto 3,3 (2010: 3,3) milj. euroa, ratojen korjaukset

ja huollot 2,5 (2010: 2,1) milj. euroa sekä rakennusten korjaus ja kunnossapito 2,1 (2010: 3,0) milj. euroa.

Henkilöstökulut olivat 50,8 (2010: 49,3) milj. euroa, josta palkkojen osuus oli 37,8 (2010: 36,8) milj. euroa. HKL-konsernin henkilömäärä oli 1 014 henkilöä 31.12.2011 (31.12.2010: 996). Vuoden 2011 lopussa raitiovaununkuljettajia oli 19 henkilöä ja metrovaununkuljettajia 10 henkilöä enemmän kuin edellisen vuoden lopussa.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 29,6 (2010: 27,5) milj. euroa.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 7,6 (2010: 9,0) milj. euroa. Vuokratulot olivat 6,7 (2010: 5,8) milj. euroa.

Liikelylijäämä oli 28,1 (2010: 26,0) milj. euroa ja liiketulosprosentti 20,7 (2010: 20,1).

Rahoituskulut olivat 21,2 (2010: 20,6) milj. euroa. Infrakorjon palautus kaupungille oli 11,1 (2010: 11,3) milj. euroa, korvaus peruspääomalle 8,4 (2010: 8,4) milj. euroa sekä korkokulut lainoista 1,7 (2010: 0,9) milj. euroa.

Tulos rahoituserien jälkeen eli ylijäämä ennen varausten muutoksia oli 7,2 (2010: 5,6) milj. euroa.

Uutta investointivarausta on lisätty 7,2 milj. euroa, josta 3,7 milj. euroa kohdistuu HKL-Liikelaitokselle, 3,0 milj. euroa HKL-Metroliikenteelle ja 0,5 milj. euroa HKL-Raitioliikenteelle.

Poistoeron ja investointivarausten muutoksen jälkeen HKL:n tulos on 1,8 (2010: 1,7) milj. euroa.

Investoinnit

HKL HANKKI vuonna 2011 käyttöomaisuutta 80,8 milj. eurolla. Suurin yksittäinen investointikohde oli metrovarikon laajennus- ja peruskorjaustyöt 15,8 milj. euroa. Muita suuria hankkeita olivat uusien raitiovaunujen ennakkomaksut 10,3 milj. euroa, Herttoniemen valvomorakennukset rakentaminen 7,8 milj. euroa, Kulosaaren metroaseman peruskorjaus 3,9 milj. euroa, Hakaniemen liukuportaiden peruskorjaus 3,5 milj. euroa, vanhojen raitiovaunujen välisien asennukset 2,8 milj. euroa ja raitioratojen peruskorjaukset 2,5 milj. euroa.

Rahoitus ja tase

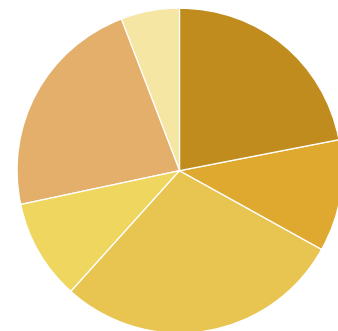
HKL NOSTI uutta lainaa Pohjoismaiden investointipankilta 20,0 milj. euroa vuonna 2011.

Länsimetro Oy maksoi HKL:n vuonna 2010 myöntämän 22,7 milj. euron laina takaisin vuonna 2011. HKL käytti rahoituksessa sen ja kaupungin välistä luotollista käyttötiliä 26,4 milj. euron edestä vuonna 2011.

Liikennelaitos lyhensi lainojaan 2,0 milj. eurolla vuonna 2011.

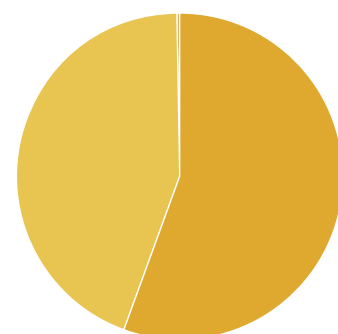
Liikennelaitoksen taseen loppusumma oli 571,6 milj. euroa 31.12.2011 (31.12.2010: 538,5 milj. euroa). Omavaraisuusaste oli 75,6 % (2010: 78,9 %).

Kulut, milj. euroa 2011

Palvelut	29 061
Tarvikkeet	14 656
Palkat	37 811
Muut henkilöstökulut	12 950
Poistot	29 593
Muut kulut	7 629
Yhteensä	131 700

Liikevaihto 2011

Liikennöintikorvaukset	75 298
Infrakorvaukset	59 983
Muut myyntitulot	135
Yhteensä	135 416

Kulosaari

← **Keskusta**
Centrum City Center

Ruoholahti
Gräsviken

Hätäpyälytyö
Noðstopp
Emergency Stop

RUOHOLOHTI
GRÄSVIKEN

206

**Kulosaaren
metroasema
uudistettiin lattiasta
kattoon.**

PERUSKORJAUS VALMISTUI
SYYSKUUSSA 2011.

TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA, 1000 €	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
LIKEVAIHTO		
Liikennöintikorvaukset	75 298	72 201
Infrakorvaukset	59 983	56 441
Muut myyntitulot	135	422
	135 416	129 065
Valmistus omaan käyttöön	5 115	4 843
Liiketoiminnan muut tuotot	19 242	21 400
	24 357	26 243
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	-14 656	-14 277
Ulkopuoliset palvelut		
SLL-korvaus	-3 399	-3 208
Muiden palvelujen ostot	-25 662	-26 056
	-43 717	-43 541
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-37 811	-36 765
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-10 770	-10 488
Muut henkilösivukulut	-2 180	-2 008
	-50 761	-49 261
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-29 593	-27 540
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrakulut	-6 674	-5 830
Muut kulut	-955	-3 175
	-7 629	-9 005
LIKEYLIJÄÄMÄ	28 073	25 961
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	335	215
Muut rahoitustuotot	30	16
Korkokulut		
Kaupungin lainasta	-520	-437
Muista lainoista	-1 178	-477
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442
Infrakorko	-11 108	-11 276
Muut rahoituskulut	0	-1
	-20 882	-20 401
YLIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	7 191	5 559
YLIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	7 191	5 559
Varausten ja rahastojen muutos		
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	1 350	1 338
Vapaaehtoisten var. lisäys (-) / vähennys (+)	-6 771	-5 209
	-5 421	-3 872
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 770	1 688

TASE, 1 000 €, VASTAAVAA	31.12.2011	31.12.2010
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	460	740
Muut pitkävaikutteiset menot	38	96
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	44	0
	542	836
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	165 249	135 903
Kiinteät rakenteet ja laitteet	159 566	160 247
Koneet ja kalusto	121 689	123 547
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	61 307	41 369
	507 812	461 066
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	33 282	28 557
Muut saamiset	0	22 733
	33 282	51 291
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	4 593	4 198
	4 593	4 198
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	33	0,00
	33	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	12 285	6 720
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	12 723	13 529
Siirtosaamiset	49	383
Muut saamiset	192	215
	25 249	20 846
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	129	214
	129	214
VASTAAVAA YHTEENSÄ	571 640	538 451
TASE, 1 000€, VASTATTAVAA	31.12.2011	31.12.2010
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	93 804	93 804
Koroton peruspääoma	286 213	286 213
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	6 692	5 004
Tilikauden yli-/alijäämä	1 770	1 688
	388 480	386 709
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET		
Poistoero	29 771	31 122
Vapaaehtoiset varaukset		
Investointivaraukset	13 831	7 060
	43 603	38 182
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	24 999	26 987
Muut velat	50 000	30 000
	74 999	56 987
Lyhytaikainen		
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	1 988	1 988
Saadut ennakot	23	22
Ostovelat	7 152	6 495
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	4 275	5 407
Muut velat kunnalle	26 393	28 651
Siirtovelat	21 195	11 937
Muut lyhytaikaiset velat	3 534	2 073
	64 559	56 573
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	571 640	538 451

RAHOITUSLASKELMA 1000 €	31.12.2011	31.12.2010
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Tulorahoitus		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	28 073	25 961
Poistot ja arvonalennukset	29 593	27 540
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442
Infrakorko	-11 108	-11 276
Korkokulut kaupungin lainasta	-520	-437
Muut	-812	-247
	36 784	33 100
Investoinnit		
Tuotantoinvestoinnit	-29 874	-16 307
Henkilökuljetuksen perusinvestoinnit	-50 922	-35 814
Rahoitusosuudet investointimenoihin	9	5 840
Pysyvien vastaavien myyntituotot	17	2 503
	-80 770	-43 778
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA		
	-43 985	-10 678
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	-22 733
Antolainasaamisten vähennykset muilta	22 733	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikainen		
Muilta saatujen lainojen lisäys	20 000	0
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen vähennys	-1 988	-1 988
	40 745	-24 721
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-395	-303
Yhdystilisaamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	0	28 083
Yhdystilivelkojen muutos, lis (+), väh (-)	-2 258	28 651
Saamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	-5 242	10 115
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	806	-11 334
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	11 376	-19 219
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-1 132	-862
	3 155	35 131
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA		
	43 900	10 410
RAHAVAROJEN MUUTOS		
	-85	-268
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	129	214
Rahavarat 1.1.	214	482
	-85	-268

TALouden TUNNUSLUVUT	31.12.2011	31.12.2010
Toiminnan laajuus		
Liikevaihto, milj. €	135,4	129,1
Liikevaihdon muutos, %	4,9	-44,5
Tulos ja kannattavuus		
Liikevoitto, milj. €	28,1	26,0
Liikevoitto, %	20,7	20,1
Rahoitustulos, %	27,2	25,6
Voitto, %	5,3	4,3
Kokonaispääoman tuotto, %	5,1	4,9
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,7	5,4
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,5	3,2
Rahoitus		
Omavaraisuusaste, %	75,6	78,9
Quick ratio	0,4	0,4
Current ratio	0,5	0,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	90,2	75,5
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	8 462,3	6 691,8
Lainakanta 31.12., 1 000 e	103 380	87 625
Lainasaamiset 31.12., 1 000 e	0	22 733
Investointien tulorahoitus, %	45,5	71,5
Pääomamenojen tulorahoitus, %	36,2	153,5
Lainanhoitokate	10,4	11,7
Kassan riittävyys, pv	0,2	0,4
Muut tunnusluvut		
Henkilöstö keskimäärin	1 016	1 016
Liikevaihto/henkilö (1000 €)	133	127
Paikkakilometrit, milj	2 664,4	2 566,5
Paikkakilometrikustannus (€)	0,053	0,054

TUNNUSLUKUIEN LASKENTAPERUSTEET

TOIMINNAN LAAJUUS	
Liikevaihdon muutos, %	$100 \times \frac{\text{Liikevaihdon muutos}}{\text{Liikevaihto edellisellä kaudella}}$
TULOS JA KANNATTAVUUS	
Liikevoitto, %	$100 \times \frac{\text{Liikevlijäämä}}{\text{Liikevaihto}}$
Rahoitustulos, %	$100 \times \frac{\text{Liikevlijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot}}{\text{Liikevaihto}}$
Voitto%	$100 \times \frac{\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia}}{\text{Liikevaihto}}$
Kokonaispääoman tuotto, %	$100 \times \frac{\text{Liikevlijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella}}$
Sijoitetun pääoman tuotto, %	$100 \times \frac{\text{Liikevlijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut}}{\text{(Oma pääoma+ Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)}}$
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	$100 \times \frac{\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta}}{\text{(Oma pääoma + Lainat kunnalta/kuntayhtymältä + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)}}$
RAHOITUS	
Omavaraisuusaste, %	$100 \times \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{(Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakomaksut)}}$
Quick ratio	$\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat - saadut ennakomaksut}}$
Current ratio	$\frac{\text{Vaihto-omaisuus + rahoitusomaisuus}}{\text{(Lyhytaikaiset velat - saadut ennakomaksut)}}$
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	$100 \times \frac{\text{Vieras pääoma - Saadut ennakot}}{\text{Käyttötulot}}$
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)
Lainakanta 31.12., 1 000 e	Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)
Lainasaamiset 31.12., 1 000 e	Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset
Investointien tulorahoitus, %	$100 \times \frac{\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot}}{\text{Investointien omahankintameno}}$
Pääomamenojen tulorahoitus, %	$100 \times \frac{\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot}}{\text{(Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)}}$
Lainanhoitokate	$\frac{\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korke-kulut - Tuloverot}}{\text{(Korkokulut + Lainanlyhennykset)}}$
Kassan riittävyys, pv	$\frac{365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.}}{\text{Kassasta maksut tilikaudella}}$
MUUT TUNNUSLUVUT	
Liikevaihto / henkilö (1 000 €)	$\frac{\text{Liikevaihto}}{\text{Henkilöstö keskimäärin}}$

www.hkl.fi

Puhelinvaihte (09) 310 1071
Faksi (09) 310 35056
Sähköposti hkl@hel.fi
Kirjaamo helsinki.kirjaamo@hel.fi
Internet www.hkl.fi

Palautteet

Sähköposti palaute.hkl@hel.fi

HKL:n pääkonttori

Toimitusjohtaja Matti Lahdenranta
Käyntiosoite Toinen linja 7 A, 00530 Helsinki
Postiosoite PL 1400, 00099 Helsingin kaupunki

Hallinto- ja talousyksikkö

Hallintojohtaja Yrjö Judström
Käyntiosoite Toinen linja 7 A, 00530 Helsinki
Postiosoite PL 1400, 00099 Helsingin kaupunki

Rakennusyksikkö

Yksikön johtaja Juha Saarikoski
Käyntiosoite Toinen linja 7 A, 00530 Helsinki
Postiosoite PL 1400, 00099 Helsingin kaupunki

HKL-Raitiliikenne

Yksikön johtaja Pekka Sirviö
Käyntiosoite Hämeentie 86, 00550 Helsinki
Postiosoite PL 1440, 00099 Helsingin kaupunki

HKL-Metroliikenne

Metroliikennejohtaja Tapio Hölttä
Käyntiosoite Metrovarikonkuja 6, 00900 Helsinki
Postiosoite PL 1460, 00099 Helsingin kaupunki

